

Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ
«Чернігівський фаховий коледж інженерії та дизайну
Київського національного університету технології та дизайну»

Затверджено наказом
від 08.12.2023 № 223-ОД

Інструкція № 86
**з охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту
для здобувачів освіти під час проходження навчальної практики
(практичні та лабораторні заняття, екскурсійна, ознайомлювальна,
для отримання первинних професійних умінь та навичок,
отримання робітничої професії тощо)**

1. Загальні положення

1.1. Інструкцію з охорони праці для здобувачів освіти розроблено відповідно до Закону України «Про охорону праці» від 14.10.1992 р, Положення про організацію навчально-виховного процесу в професійно-технічних навчальних закладах №419 від 30.05.2006р, «Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 №563, «Правил дорожнього руху України», затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 №1306, Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти №1669 від 26.12.2017.

1.2. Навчальна практика може проводитися у навчальних кабінетах і лабораторіях, навчально-виробничих майстернях, на полігонах, у навчальних господарствах, на навчально-дослідних ділянках, навчально-практичних центрах та інших допоміжних об'єктах навчального закладу.

1.3. Інструкція з безпеки студентів під час проходження навчальної практики поширюється на всіх учасників освітнього процесу.

1.4. Основними небезпечними і шкідливими виробничими факторами в у навчальних кабінетах і лабораторіях, навчально-виробничих майстернях, у навчальних господарствах, на навчально-дослідних ділянках, навчально-практичних центрах та інших допоміжних об'єктах навчального закладу є:

– фізичні фактори (несправність електромереж та електропроводки; рухомі частини машин і механізмів; гострі кромки, задирки на поверхнях металевих заготовок, інструменту і устаткування; нерівність та слизькість підлоги та підставок; недостатня освітленість робочого місця; шум; вібрація; підвищена температура поверхонь заготовок і обладнання; несправна система вентиляції; неакуратне поводження з ріжучими, пиляючими, колючими інструментами та деталями);

– хімічні фактори (пил; шкідливі хім. речовини, що виділяються при обробці металів та при фарбуванні);

– психофізіологічні фактори (напруга уваги та зниження її концентрації).

2. Вимоги безпеки життєдіяльності студентів під час проходження практики:

2.1. Вимоги безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу перед початком практики.

2.1.1. Перед початком практики слід чітко визначити терміни початку та закінчення навчальної практики та місце (навчальний кабінет і лабораторія, навчально-виробнича майстерня, на полігонах, у навчальних господарствах, на навчально-дослідних ділянках, навчально-практичних центрах та інших допоміжних об'єктах навчального закладу), де буде проходити практика.

2.1.2. У разі неможливості за поважних причин вчасно приступити до практики учасники освітнього процесу або їх батьки повинні повідомити завідувача практики (виробничої, навчальної) або куратора групи, надавши заяву або медичну довідку, що підтверджує причину неявки.

2.1.3. Вид работ під час виконання навчальної практики має бути обговорено завчасно.

2.1.4. Виконувати тільки доручену роботу і тільки після проходження інструктажу з охорони праці.

2.2. Вимоги безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу під час руху на місце навчальної практики.

– Прямуючи на практику здобувачу освіти необхідно виконувати Правила дорожнього руху, як водієм транспортного засобу, так і пішоходом;

– пам'ятати, що проїзна частина призначена для руху транспорту. Лише у виняткових випадках (коли відсутні тротуари, обочини, пішохідні доріжки) пішоходам дозволяється йти по узбіччю проїзної частини в один ряд, враховуючи, що поза населеними пунктами рухатись необхідно назустріч транспортному потоку – ліворуч проїзної дороги;

– при необхідності переходити проїзну частину найбільш безпечним місцем, а саме: позначену розміткою "зебра" або знаком "пішохідний перехід";

– переходячи проїзну частину в непозначеному для цього місці необхідно потурбуватися про свою безпеку. В усіх випадках необхідно зупинитися на узбіччі тротуару, подивитися по сторонах та переконатись у відсутності транспортних засобів;

– в місцях, де рух регулюється, необхідно керуватися сигналами світлофора або регулювальника;

– чекати транспорт дозволяється лише на спеціальних посадкових майданчиках, а де їх немає - на тротуарах або узбіччях дороги;

– не з'являйтесь раптово перед транспортом;

– остерігайтесь наступати на кришки люків і різних перекриттів, ям і каналів, для запобігання попадання в них;

– знаходячись на території виробничих приміщень закладу, будьте уважними до сигналів навантажувачів, візків з механічним приводом;

- не проходите і не знаходитесь під переміщуваним навантажувачами вантажем;
- не стійте і не проходите під настилами риштування або місцями, звідки можливе падіння предметів;
- не проходите і не стійте поблизу працюючого обладнання;
- користуйтеся тільки передбаченими проходами.

У службових, навчальних, допоміжних приміщеннях та гуртожитках забороняється:

- палити (для куріння відведено спеціальні місця);
- влаштовувати тимчасові електромережі, застосовувати саморобні плавкі вставки в запобіжниках і саморобні подовжувачі, експлуатувати світильники зі знятими ковпаками (розсіювачами);
- використовувати вимикачі та штепсельні розетки для розвішування на них одягу або інших предметів, обгортати електролампі й світильники папером;
- користуватися побутовими електроприладами, залишати без нагляду ввімкнені в електромережу кондиціонери, комп'ютери, лічильні та друкарські машинки тощо;
- захарашувати проходи, запасні виходи, підступи до засобів пожежогасіння, використовувати пожежні крани, рукави й пожежний інвентар не за призначенням;
- використовувати для зберігання документів та інвентарю шафи інженерних комунікацій.

2.3. Вимоги безпеки життєдіяльності учасники освітнього процесу під час практики.

2.3.1. При прибутті на місце проходження практики студент зобов'язаний повідомити відповідальну особу (керівника практики) про своє прибуття.

2.3.2. Всі учасники освітнього процесу під час проходження практики зобов'язані:

- дотримуватись інструкцій з охорони праці та техніки безпеки тих місць де вони проходять практику;
- дотримуватись санітарно-гігієнічних норм і вимог пожежної безпеки;
- не порушуйте самі і зупиняйте порушників правил техніки безпеки, внутрішнього трудового розпорядку;
- не чіпайте, не вмикайте і не вимикайте без дозволу відповідальної особи (завідувача лабораторії, старшого лаборанта, керівника робіт чи викладача) вимикачі, автоматичні вимикачі, рубильники, прилади. Помилкове включення або виключення діючих або недіючих установок може бути причиною нещасного випадку або аварії;
- перш ніж приступити до виконання роботи, уважно ознайомлюйтесь з завданням, з правилами його безпечного виконання, з обладнанням, матеріалами, інструментом.

- припинити експлуатацію несправного обладнання, повідомити про це керівника практики; не відновлювати роботи до усунення несправностей;
- негайно сповіщати свого безпосереднього керівника про будь-яку ситуацію, яка загрожує життю і здоров'ю людей, про кожний нещасний випадок, що стався, або про погіршення стану здоров'я, у тому числі про прояв ознак гострого професійного захворювання (отруєння);
- не захащуйте лабораторії, майстерні, свої робочі місця непотрібним обладнанням, предметами, що не мають відношення до виконання даної роботи. Це може бути причиною нещасного випадку;
- під час роботи в лабораторії, майстерні, на навчальних і виробничих дільницях, слід виконувати тільки ту роботу, яку доручено. Виконувати інші роботи категорично заборонено;
- брудні, промаслені ганчірки викидати в спеціально для цього відведенні металеві ящики;
- не проводити роботи чи заняття в місцях, не передбачених навчальним розкладом, графіком або іншими документами, що дають на це право;
- не заходити в лабораторії чи майстерні, де не працюєте, якщо на те немає дозволу особи, що відповідає за цей об'єкт;
- дбайливо поведіться з приладами, лабораторним, виробничим чи аудиторним обладнанням;
- забороняється залишатися працювати в лабораторії чи майстерні одному. Обов'язкова присутність другої особи, для надання необхідної допомоги працюючому в разі нещасного випадку, вибуху або пожежі.

3. Організація робочого місця.

3.1. Для всіх, хто вперше приступає до роботи на даному робочому місці, обов'язково проводиться відповідний інструктаж. Розпочинати роботу без проходження інструктажу забороняється!

3.2. Перед початком роботи необхідно перевірити своє робоче місце на відповідність, а саме: в якому стані обладнання, прилади, пристосування і захисні засоби, що застосовуються при виконанні даної роботи.

3.3. Кожне робоче місце повинне відповідати всім вимогам правил і норм техніки безпеки і виробничої санітарії, мати достатню площу для розташування обладнання, мати належне освітлення, вентиляцію, заземлення.

3.4. Робоче місце необхідно утримувати в чистоті і порядку. Виявивши недоліки в організації безпечної праці на робочому місці, необхідно доповісти безпосередньому начальнику. Після закінчення роботи обов'язково слід прибрати своє робоче місце.

3.5. Вимоги безпеки для працівників, робота яких пов'язана з використанням комп'ютерної техніки, визначено Правилами охорони праці під час користування комп'ютерною технікою, затвердженими наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 26.03.2010 № 65, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19.04.2010 за № 293/17588.

4. Вимоги безпеки по закінченню роботи

4.1. Здати отриманий інвентар.

4.2. Забороняється покидати місце заходу без дозволу наставника.

4.3. Повернення додому здійснювати дотримуючись правил дорожнього руху.

5. Загальні вимоги пожежної безпеки

Найчастіше пожежі, що трапляються в адміністративних та навчальних будівлях, відбуваються з вини людей, які там працюють, через їх безвідповідальне ставлення до протипожежних заходів.

Найбільш поширеними причинами пожеж є: паління в недозволених місцях, незагашені цигарки, залишені без догляду, увімкнені в мережу електронагрівальні прилади, вмикання в електромережу двох і більше споживачів великої потужності, що призводить до загорання проводів мережі, користування саморобними некаліброваними плавкими запобіжниками, користування неполагодженою мережею.

Поширеною причиною пожеж є також зберігання поза виділеними місцями займистих та легкозаймистих матеріалів. Від кожного працівника та здобувача освіти вимагається чітке знання і суворе дотримання існуючих правил пожежної безпеки та недопущення дій, що можуть призвести до пожежі.

Усі приміщення, незалежно від їх призначення, повинні утримуватись в чистоті, а проходи, виходи, коридори, тамбури, східці не повинні заставлятись обладнанням, меблями та іншим. Вихід на територію, що прилягає до запасного виходу з приміщення, повинен бути вільним.

Особи, що не пройшли інструктаж з протипожежної безпеки, до роботи не допускаються!

6. Вимоги безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу при виникненні надзвичайної або аварійної ситуації.

6.1. В разі виникнення надзвичайної або аварійної ситуації необхідно:

– не панікувати, не кричати, не метушитися, чітко й спокійно виконувати вказівки дорослих, які перебувають поруч, рухаючись до аварійних виходів, місця евакуації, нікуди не йти від керівника;

– після евакуації зазначити свою присутність для обліку, не залишати місце роботи без дозволу наставника;

– якщо ситуація вийшла з-під контролю, слід зателефонувати в служби екстреної допомоги за телефонами: 101-пожежна охорона; 102 - поліція; 103- швидка медична допомога 104- газова служба, коротко описати ситуацію, назвати адресу, де відбулася надзвичайна ситуація, а також назвати своє прізвище, ім'я, номер свого телефону.

7. Порядок дій при загрозі або виникненні можливих НС

7.1. При отриманні повідомлення про загрозу хімічного ураження необхідно повідомити всіх про небезпеку, укритися в приміщенні та провести максимальну його герметизацію: закрити вікна, двері, вентиляційні канали, щілини заклеїти підручними матеріалами, наприклад клейкою стрічкою.

7.2. При отриманні повідомлення про пожежу або замінування необхідно повідомити всіх про небезпеку, терміново вимкнути

електропостачання та покинути приміщення. Кожен хто виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів тощо) зобов'язаний:

- негайно повідомити про це службу порятунку - тел. 101 або 112 та керівництво;
- вимкнути електропостачання, вентиляцію в приміщеннях та взяти інші заходи, що перешкоджають поширенню вогню та диму;
- взяти заходів щодо гасіння пожежі первинними засобами пожежогасіння, не наражаючи себе на небезпеку;
- якщо у кімнаті є вода - змочити нею все приміщення та його предмети, це дозволить на деякий час зменшити дію диму та полум'я.

Якщо неможливо зняти напругу з об'єкта, що загорівся, то треба пам'ятати, що:

- а) гасити об'єкти, що живляться напругою до 380 вольт, можна вогнегасниками ВВ-2, ВВ-5, ВВ-8, тобто вуглекислотними;
- б) гасити об'єкти, що живляться напругою до 1000 вольт, можна порошковими вогнегасниками ВПВ-2, ВП-1 (останні можуть бути використані і замість ВВ-2, ВВ-5, ВВ- 8).

7.3. При отриманні сигналу **«ПОВІТРЯНА ТРИВОГА!»** необхідно терміново повідомити всіх про небезпеку, вимкнути електрику, закрити вікна, двері приміщення та прямувати в укриття.

4.4. Учасники освітнього процесу мають заздалегідь бути ознайомлені з місцем розташування споруд фонду захисних споруд, а також правилами поведінки під час евакуації та укриття в захисних спорудах.

4.5. Учасники освітнього процесу заздалегідь повинні вміти виконувати заходи з Плану реагування на надзвичайні ситуації або Інструкції коледжу, які передбачені на випадок отримання сигналу

5. Вимоги цивільного захисту

5.1. Кожен працівник та студент зобов'язаний знати порядок дій при виникненні можливих НС, взяти всіх залежних від нього заходів для рятування людей, гасіння пожежі, проведенні евакуації у разі її потреби.

5.2. У кабінетах столи, стільці, обладнання необхідно розташовувати так, щоб не перешкоджати виходу із приміщень.

5.3. У аудиторіях, лабораторіях, кабінетах, майстернях слід суворо дотримуватись протипожежного режиму.

5.4. Використовувати електроплитки, електрочайники, праски тільки обладнаних для цього приміщеннях.

5.5. Користуватися електричними нагрівачами у приміщення заборонено.